

ORGANIZACIJA STRUČNOG RADA

U REPREZENTATIVNIM SELEKCIJAMA

(KOORDINACIJA IZMEĐU KLUBOVA I SELEKCIJA, PROBLEMI NA KOJE TREBA OBRATITI PAŽNJU U ZAJEDNIČKOM INTERESU KLUBOVA I IGRAČA I MUŠKOG A TIMA KAO VRHA PIRAMIDE NAŠEG RUKOMETA)

Ako je seniorska selekcija Srbije vrh piramide, ona treba da stoji na zdravim temeljima koje čine najmlađi rukometaši koji počinju da se bave ovim sportom većinom u klubovima ili školama rukometa širom Srbije. Ne bih ulazio u ovom trenutku u sistem školskog sporta, niti broj časova na kojima se radi rukomet, mada i o tome se može razgovarati sa ministarstvom prosvete i osobama zaduženim za planove i programe rada. Podsećam da je rukomet kao sport vrlo pogodan za pravilan psihofizički razvoj u kome su jednako zastupljene sve tri osnovne sportske discipline, trčanje, skakanje i bacanje. Notorna činjenica je da su poslednjih godina fudbal, košarka, odbojka, pa i tenis i borilački sportovi odveli najkvalitetniju decu dalje od našeg sporta. Tome su naravno doprineli i njihovi uspesi na međunarodnom planu, jer deca u startu trebaju idole, a u rukometu ih nisu lako nalazili. Razloga je više, odlazak sve mlađih igrača u strane klubove, samim tim slabljenje kvaliteta domaćih klubova i lige, hroničan nedostatak novca, sponzora, loša medijska podrška, pre svega nedovoljno dobra saradnja sa TV kućama. Naši ne tako dobri rezultati i još više dosta negativne energije oko rukometa su delom degradirali značaj i visoki rejting rukometa, sticanje godina. Ne kažem da probleme treba gurati pod tepih, nego u okviru organizacije nalaziti rešenja za probleme koji evidentno postoje, u cilju jačanja ugleda rukometa. Dobra šansa stoji pred nama, u ovoj godini su sve naše selekcije izborile nastup ili nastupale na prvenstvima Evrope ili Sveta, a Srbija je 2012 i 2013 domaćin najboljim selekcijama Evrope u muškoj i Sveta u ženskoj konkurenciji...

Da se vratim najmlađima i radu sa njima. U ovom trenutku imamo više desetina hiljada klinaca koji su krenuli sa mini rukometom, i ta dobro odrađena akcija mora na duži rok doneti kvalitetniju bazu za razvoj rukometa. Uz pozitivnu medijsku podršku, prethodno pomenutih takmičenja kojima smo domaćini i kvalitetan rad sa mladima, veliki deo te da kažem nove dece bi trebao da se zadrži u pravom rukometu. Trenerska organizacija u saradnji sa neposrednim izvršiocima posla, trenerima koji rade sa pojedinim starosnim kategorijama treba da donese okvirne planove rada, ustvari elemente rukometne igre koje bi dete trebalo da prepozna ili izvede u određenom uzrastu. Takođe da opet okvirno, u zavisnosti od uslova u kojima se radi, pomogne u metodici rada i da daje sugestije i rešenja za konkretne probleme sa kojima se treneri na terenu sreću. I po meni još jedna veoma važna stvar, da se zajednički donese pravilan odnos vremena koje razne uzrasne kategorije mladih rukometaša treba da provedu u treningu i takmičenju, da takmičenje ne postane samo sebi svrha. Razlozi za ovakav moj stav su pre svega praktični. Nedostatak termina za trening, pogotovo u zimskom periodu, uslovljava da priprema za utakmicu ili takmičenje mladih kategorija smanjuje vreme za ispravljanje individualnih nedostataka mladih igrača, možda sa većim potencijalom od onih koji su u tom trenutku u prvom planu ali sa manje perspektive u seniorskom uzrastu. Vezano za ovu problematiku, dešava se i problem negativne selekcije pogotovo u periodu puberteta, gde pojedini mladi igrači koji su

naplo izrasli, zaostaju u brzini ili agilnosti u odnosu na one koji su to ranije prošli i upravo zbog zahteva takmičenja ne dobijaju dovoljno pažnje i vremena za rad. Tako nam se dešava da visoki rukometaši promene sport i uz strpljenje i akumulirani rad iz rukometa brže napreduju u drugom sportu. Očigledni primeri za ovaj problem su vidljivi na svakom koraku, u našoj Super ligi sve ređe srećemo krila preko 185 cm, veliki pivotmeni nisu dovoljno spretni i brzi da ispune sve zadatke u modernom rukometu (recimo brzi centar i kontranapad), mnogo bekova šutera ne igra skoro uopšte u odbrani itd... Tako smo, korak po korak došli u situaciju da imamo evidentan nedostatak perspektivnih igrača posebno po desnokrilnoj poziciji, nešto manje po levoj. Verujem da je u mnogo slučajeva krilo po vokaciji, prekomandovano na poziciju beka ili srednjeg zbog kratkoročnog klupskog interesa. Zato je potrebna tesna saradnja po svim nivoima, trenera mlađih kategorija iz cele Srbije sa trenerima pionirskih selekcija, da bi se dobili što širi spiskovi perspektivnih igrača, čiji bi se rad i napredak konstantno pratio i nedostatci u hodu ispravljali, zatim saradnja po vertikali preko kadetskih i juniorskih selekcija, oko prelivanja iz jednog uzrasta u drugi, gde bi se ukazalo na nedostatke koje treba dalje brusiti itd... Veoma je važna saradnja trenera Super lige sa trenerima nacionalnih selekcija, da se eventualno ne zaboravi na neke igrače koji možda nisu prošli staž u mlađim selekcijama iz bilo kojeg razloga, a ipak imaju perspektivu, recimo kao specijalisti za odbrambene zadatke. Pri samom vrhu bi trebala da bude novoosnovana B selekcija, koja uz rad u trenažnom centru RSS, treba da bude odskočna daska za A tim, i da pojača konkurenciju za mesto u istom. U ovom trenutku je bar meni logično da B selekciju čine samo igrači iz naše lige, naravno samo iz praktičnog razloga lakšeg okupljanja. Saradnja sa direktorom Super lige je veoma značajna iz svima dobro poznatog razloga, da kalendar takmičenja omogući što više termina za akcije B tima. Treneri super ligaša bi takođe povremeno pomagali u radu trenažnog centra a recimo trener šampiona Super lige bi bio uz B tim uz selektora reprezentacije. Moram naglasiti važnost i značaj trenažnog centra kao i B reprezentacije i iz još jednog razloga. Naime dosta naših igrača sa aktuelnih širokih spiskova kao i sa spiska evidentnih kandidata, polako prelazi ili je prešlo svoj igrački zenit ali su još uvek kvalitetniji kao rešenja za naredno takmičenje, SP u Švedskoj 2011, makar zbog iskustva i akumuliranog rada i staža u reprezentaciji. Recimo, Milosavljević bi napunio 39, Bojinović 34, Pejanović 36,5 itd, ali je veći problem što su sve tri pozicije deficitarne i treba tragati za adekvatnim rešenjima i kroz rad stvarati polako igrače spremne da pomognu starijim drugovima. Naime verujem da je svima poznata situacija kad je u pitanju pozicija desnog krila, slično je i sa pozicijom srednjeg beka. Druga bitna stvar je kvalitet klubova i rada u njima za koje nastupaju neki naši igrači. Recimo evidentna je stagnacija većine igrača iz generacije 1986, koji su bili najbolji u Evropi i na svetu u kadetskom uzrastu, padaju mi na pamet Dobrivoje Marković i Rajko Prodanović koji su bili rame uz rame po kvalitetu jednog Čupića iz Hrvatske ili Genshajmera iz Nemačke a sada očigledno postoji razlika u igračkom nivou... Još drastičniji je primer Ljube Pavlovića i Šarheja Rutenke, aktera finala juniorskog prvenstva Evrope 2000. godine. Navodim ove negativne primere jer želim da se dotaknem još jednog problema koji tišti već duže vreme a u uslovima svetske ekonomske krize eskalira do neslučenih granica. Naime, nekontrolisani odlazak mladih i premladih igrača u inostranstvo postaje problem kojim se moramo baviti sistematski i svakodnevno. Naravno da još dugo, možda i nikad, naši klubovi neće moći da se finansijski porede sa najjačim Evropskim klubovima, ali ti najveći i pravi klubovi i neće biti problem u većini slučajeva, sem kada se naši igrači prerano odluče da prihvate rizik konkurencije vrhunskih igrača. Recimo primer Petra Đorđića, koji u ekipi Flensburga, sa 20 godina, uz neosporan talenat nema priliku za konstantan i kvalitetan trening jer je ritam ekipa koje igraju ligu šampiona takav da se vrlo malo trenira, zbog stalnih putovanja i utakmica, a nastupaju stariji i iskusniji igrači. Veći problem su po meni prerani odlasci u klubove sa malim ili nikakvim međunarodnim

rejtingom, bez tradicije u stručnom radu ili još gore bez ambicija. Takođe se dešava da pojedini menadžeri insistiraju i na kraju prodaju igrače, prevashodno zbog svoje veće zarade u klubove u kojima im je garantovana samo igračka stagnacija. Oni svoj procenat naplate unapred, a mlad igrač se nađe u sredini u kojoj ne može da napreduje a često ni da naplati ugovoreni iznos. Zbog toga je po mom mišljenju veoma važno u narednom periodu raditi na kompletnoj edukaciji perspektivnih igrača, objasniti njima, a često i roditeljima, da nije svaki odlazak u inostranstvo najbolji potez. Ovom prilikom bih pohvalio jedan od poteza koji mogu mnogo pomoći prevazilaženju ili ublažavanju ovog problema. RK Partizan je sklopio ugovor sa Alfa univerzitetom i pet perspektivnih igrača će imati besplatno školovanje, a Partizan priliku da se razvijaju pod okriljem kluba. Ako znamo da je dosta klubova naše Super lige iz univerzitetskih gradova, sem Beograda, tu su Novi Sad, Niš, Kragujevac, znam da Šabac a pretpostavljam i Pančevo, Smederevo, Vranje i drugi rukometni centri imaju bar odeljenja nekih fakulteta, i mogli bi na ovaj način da pokušaju zadržati svoje igrače. Višim nivoom opšteg obrazovanja naši igrači bi lakše savladavali zadatke koji se pred njih postavljaju, siguran sam da bi donosili i bolje odluke kad je u pitanju odlazak, kao i sam trenutak naizgled neizbežnog odlaska u rukometnu pečalbu. Pojedincima je to i najveća smetnja za postizanje vrhunskih ostvarenja što su i mnoga dosadašnja testiranja potvrdila. Kad sam već pomenuo testove, moja ideja je da produbimo saradnju sa Republičkim zavodom za sport, u smislu praćenja razvoja naših najperspektivnijih igrača na planu fizičke pripremljenosti kao i promena u psihološkom profilu, nastalih iz raznih sportskih i vansportskih razloga, poput povreda, promenjenog statusa u klubu ili reprezentaciji, promena civilnog ili bračnog stanja itd... Sve ovo bi pratila povremena sociometrijska istraživanja, da bi se što više unapredili odnosi unutar grupe, jer je to definitivno veoma važan faktor u kolektivnom sportu.

Pomenuo bih još par problema koje nije teško rešiti kroz saradnju klubova, trenerske organizacije, trenera pojedinih selekcija i RSS kao institucije koja sve okuplja. Naime, mislim da je veoma bitna jedinstvena terminologija koja bi se koristila u radu sa svim uzrastnim kategorijama, od najmlađih do seniora, kad je u pitanju recimo obeležavanje pozicija u zonskim odbranama, ili vrste šuteva, finti i driblinga, ili kretnji u zoni napada. Malo teži ali ne i nerešiv problem bi bio problem teorije osnovnih zonskih odbrana, da nam se ne bi dešavalo da iste odbrane različiti treneri interpretiraju na dijametralno suprotne načine. Ne želim da osporim ničije pravo nadgradnje ili prilagođavanja odbrane igračkom kadru, to je najnormalnija stvar, samo da izbegnemo situacije da u selekcije Srbije dođu igrači sa potpunim nepoznavanjem materije i pripadajuće terminologije. Sve ovo je potrebno samo ako želimo da zadržimo prepoznatljivu rukometnu školu i da je dalje nadograđujemo, uz napomenu da će to biti sve teže u uslovima kad naši mladi stasavaju i sazrevaju kao ljudi i igrači u inostranom okruženju i uz sasvim različite navike i sistem vrednosti. U situaciji kad u ovom trenutku imamo igrače iz 8 Evropskih liga u nacionalnom timu, iz preko 20 klubova različitog nivoa igračkog i ekonomskog potencijala, nacionalni tim mora biti kohezioni faktor i najbolja moguća slika Srpske škole rukometa, koja opet treba da bude i klasična i avangardna u isto vreme.

Pomenuo sam probleme međunarodnog kalendara, pred utakmice kvalifikacija za SP smo nekoliko ključnih igrača imali samo 4 dana pred prvu utakmicu, uz dodatnu otežavajuću okolnost povreda u poslednji čas. Slično će biti pred SP u Švedskoj, gde će kandidati koji igraju u Nemačkoj tek 2. januara biti na raspolaganju nacionalnom timu. Na kalendare drugih ne možemo da utičemo, verovatno ste čuli vapaje Hajnera Branda, selektora Nemačke, koji ne može da se izbori za još neki dan za reprezentaciju. Našoj A selekciji i formiranju jake B selekcije o kojoj

sam prethodno pričao bi izuzetno značilo da ima još neki termin više za okupljanje i rad. Izmena sistema takmičenja i smanjenje broja klubova bi omogućilo malo veću koncentraciju kvaliteta, samim tim kvalitetnije takmičenje i više termina za rad sa najperspektivnijim igračima. Treba uzeti u obzir i regionalnu ligu koja će najverovatnije dogodine startovati, a pokušati ostvariti saradnju sa susednim ExYu zemljama koje imaju probleme slične našim, većinu ključnih igrača u inostranstvu. Uz pravovremene razgovore mogli bi se uskladiti termini za međusobne susrete B selekcija, kroz koje bi mladi i perspektivni sticali iskustvo, istovremeno bi se mogli naći u pogonu kadeti i juniori, a sve na dobrobit i klubova i selekcija.

Naveo sam više stvari koje po mom viđenju mogu biti od ključnog značaja za razvoj rukometnog sporta, i vraćanje pomalo poljuljanog ugleda i rejtinga. Po mom mišljenju je evidentno da strategiju razvoja i napretka treba bazirati u ovom trenutku na nacionalnim selekcijama. Razlozi su prevashodno finansijske prirode, mnogo će vode proteći Savom i Dunavom dok naši klubovi budu mogli da zadrže nekog istaknutog igrača a još mnogo više do momenta kad budu u stanju da dovedu i plate stranog igrača potrebnog profila. Zato je izuzetno važan kontinuiran kvalitetan rad sa mladima, i obezbeđivanje potrebnih uslova za stalna okupljanja svih selekcija, u cilju njihovog konstantnog usavršavanja i napretka, sticanja neophodnog iskustva, izgradnje i očuvanja kulta reprezentacije. Koncentracijom kvaliteta u domaćem takmičenju bi dobili i kvalitetnije pojedince, bolje klubove, bolji rezultat u Evropskim kupovima, samim tim bi pobudili i veće interesovanje sponzora, medija, publike u dvoranama, a tako bi i finansijski efekti bili veći i veće mogućnosti za dalji napredak. Šansa u vidu promocije rukometnog sporta je pred nama, posebno u vidu organizacije dva velika takmičenja na tlu Srbije, zato je veoma bitno što više stvari postaviti na mesto i rešavati tekuće probleme u hodu i uhvatiti voz za bolju budućnost na najbližoj stanici...

Veselin Vuković,

selektor reprezentacije Srbije

Šabac 01. 11. 2010.